

Sayı : 856
Tarih : 10.07.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkede bulunan birçok cezaevindeki İdare ve Gözlem Kurulları (İGK) siyasi mahpusların koşullu salıverme haklarını yasal dayanak olmadan ellerinden almaktadır. Cezaevlerinde cezasını tamamlamış ve tespit edebildiğimiz kadarıyla 200 siyasi mahpusun tahliye edilmesi idare ve gözlem kurullarının hukuksuz ve gerekçesiz kararıyla infazları yakılarak engel olunuyor. İdare ve Gözlem Kurullarının verdiği hukuk dışı kararların tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İktüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Necla Demir
Yeşil Sol Parti Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan, Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik 29 Aralık 2020’de Resmi Gazete’de yayımlandıktan sonra tutsaklara dönük “iyi halli” olmadığıyla gerekçesiyle tüm cezaevlerinde cezaları biten mahpuslar idare ve gözlem kurullarının kararının engeline takıldıkları için idare ve gözlem kurullarına çıkmama kararı aldı. Cezaevlerinde aralarında acil tahliye edilmesi gereken ve cezasını tamamlamış tespit edebildiğimiz kadarıyla 200 siyasi mahpusun tahliye edilmesi idare ve gözlem kurullarının hukuksuz ve gerekçesiz kararıyla infazları yakılarak engel olundu. Hukuk dışı ve keyfi kararlarla infazı yakılanlar içinde ağır hasta mahpuslar ve 30 yıla yakın cezaevinde bulunup bir an önce özgürlüğüne kavuşmak isteyen mahpuslar da bulunmaktadır.

14.04.2020 tarihinde kabul edilen 7242 sayılı kanun ile 5275 sayılı İnfaz Yasasında değişiklikler yapılmış; bu düzenlemelerle hükümlülerin karne sistemine tabi tutularak iyi hal değerlendirmelerine yönelik hapishane idarelerine çok geniş yetkiler veren yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelerin hukuka aykırı bir diğer özelliği de ayrımcılık yasağına aykırı düzenlemeler olmasıdır. Türkiye hapishanelerinde uzun zamandır kapasitenin üzerinde mahpus tutulurken Mart 2020 tarihinde pandemi ilan edildi. Hapishaneler hem kapasite fazlalığı sorunu sebebiyle hem de gerekli hijyen ve sağlıklı beslenmenin olanaksızlığından ötürü salgının yayılması açısından en riskli alanların başında yer aldı. Tüm mahpuslar salgın karşısında eşit risk altında olmasına rağmen yapılan düzenlemeler; eşitlik ilkesine aykırı bir şekilde yapıldı ve tüm siyasi mahpuslar içlerinde onca ağır hasta mahpus bulunmasına rağmen bu düzenlemelerde kapsam dışı tutularak tahliye edilmedi. Pandemi sürecinde örtük af adı verilebilecek düzenlemelerle tahliye edilmeyerek içerde tutulmaya devam edilen mahpuslardan infaz süreleri tamamlanıp tahliyeye hak kazananlar ise yine aynı düzenlemeyle genişletilen hapishane idare ve gözlem kurullarının keyfi kararlarına takılmaya başladı. 1 Ocak 2021’den itibaren uygulamaya başlanan düzenlemeye göre hükümlüler, iyi hal tespitinde 3 ya da 6 ayda bir idare ve gözlem kurulunca değerlendirmeye tabi tutulmaya başladı.

İnfazını tamamlamış mahpusların infazları aşağıdaki gerekçelerle yakılıyor;

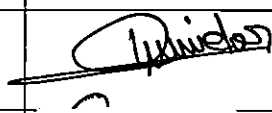
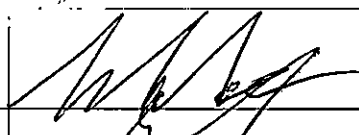
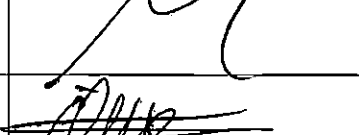
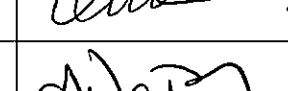
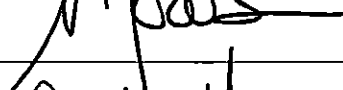
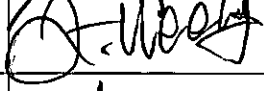
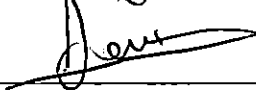
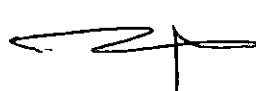
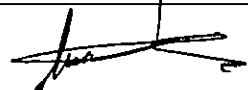
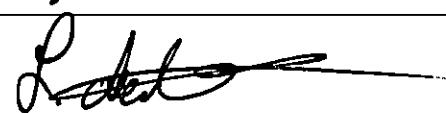
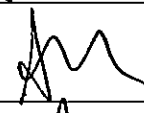
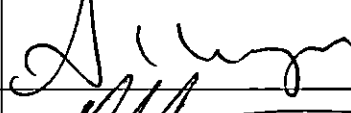
- Fazla su kullandın
- Pişman değilsin
- Görüşme esnasında güldün
- Kürtçe türkü söyledin
- Çok kitap okudun
- Serzenişte bulundun
- Halay çektin
- Şarkı söyledin
- ALES sınavına girmedin
- Arkadaşlarından kopmadın

- Kadir Karabak, Tekirdağ 2 No'lu F Tipi, 6,5 ile 9 yaşlarındaki kızlarının örgütsel faaliyet gösterdiği gerekçesiyle infazı yakıldı.
- Bayburt M Tipi Cezaevinde 12 kadın mahpusun infazları, askeri nizam sayımını reddettikleri için yakıldı.
- Rojda Erez, Sincan Kadın Cezaevi, hiç evlenmemiş olan Erez'in infazı 'eşini öldürdün, ailene zarar verirsin' denilerek yakıldı.
- Bolu Cezaevinde 3 yılda 20'den fazla mahpusun infazı yakıldı. Yine Bolu Cezaevinde yaklaşık 15 mahpus tahliyeye hak kazanmış olmasına rağmen tahliye edilmiyor.

Bu ve buna benzer uyduruk gerekçelerle siyasi mahpusların özgürlüğüne kavuşmasına izin verilmiyor. Uygulamanın en keskin biçimde hayata geçtiği cezaevlerinden biri de Sincan Kapalı Kadın Cezaevidir. Siyasi mahpuslar, infazlarını bitirmiş olmalarına rağmen tahliye edilmiyor. Siyasi tutukluların tümünün infazı benzer subjektif gerekçelerle yakılıyor. Şu an 14 kadın mahpusun infazı keyfi olarak yakıldığı için tahliyeleri engellenmektedir.

Ülke cezaevlerinde bunca hukuksuzluk ve adaletsizlik yaşanırken; Ankara'daki "Domuz bağı katliamları"nın sorumlusu, çarptırıldığı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasından kurtulmak için 6 kez "Yeniden yargılanma" talep eden, "Topluma Kazandırma Yasası"ndan faydalanma isteği de dahil tüm talepleri ret edilen Hizbullah hükümlüsü Mehmet Emin Alpsoy'un kalan cezası, Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından affediliyor. Bu ikili ve taraflı hukuk sistemidir ve bu sistem Anayasa'ya aykırılık teşkil etmeye devam ediyor.

İdare ve Gözlem Kurullarının verdiği hukuk dışı kararların tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
4			
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	